

SAMOSTALNO VRŠENJE RODITELJSKOG PRAVA

Sporazum o samostalnom vršenju roditeljskog prava podrazumijeva dogovor roditelja o povjeravanju brige o zajedničkom djetetu jednom roditelju, o visini učešća u izdržavanju djeteta od strane drugog roditelja i o načinu održavanja ličnih odnosa djeteta (viđanja) s roditeljem s kojim ne živi. Shodno ovom sporazumu, roditelj koji ne živi s djetetom ima pravo da o bitnim pitanjima koja se tiču djetetovog života odlučuje zajednički i sporazumno s drugim roditeljem.

To se odnosi na obrazovanje djeteta, veće medicinske intervencije, promjenu prebivališta i raspolaganje imovinom djeteta koja je veće vrijednosti.

Roditelj koji samostalno i neposredno vrši roditeljsko pravo ima samostalnu odgovornost za staranje o djetetu. Na taj način jednom od roditelja dodjeljuje se uloga „drugog roditelja” jer ne vrši roditeljsko pravo neposredno.

ZAJEDNIČKO VRŠENJE RODITELJSKOG PRAVA

Zajedničko vršenje roditeljskog prava proizilazi iz uvjerenja da roditeljsko pravo pripada majci i ocu zajedno, da su roditelji ravnopravni u vršenju roditeljskog prava i da se o svim pitanjima iz okvira roditeljskog prava, po pravilu, dogovaraju, slažu i zajednički odlučuju. Na taj način i razvedeni roditelji dobijaju mogućnost da zajedno brinu i odlučuju o djetetu: čuvanje i podizanje djeteta, vaspitavanje, obrazovanje, zastupanje, izdržavanje djeteta, upravljanje i raspolaganje imovinom djeteta, kao i dijeljenje informacija o djetetu. Kod zajedničkog vršenja roditeljskog prava ni jedan roditelj nema samostalnu odgovornost za dijete, već razvedeni roditelji nastavljaju da se dogovaraju i zajednički odlučuju o svim pitanjima iz djelokruga roditeljskog prava.

Zajedničko vršenje roditeljskog prava podrazumijeva i da su se roditelji dogovorili koji od njih neposredno čuva i odgaja dijete, odnosno kod kojeg roditelja dijete ima prebivalište. Zajedničko vršenje roditeljskog prava omogućava i dogovor roditelja da dijete povremeno i/ili ravnomjerno raspoređeno živi i kod roditelja kod kojega nema prebivalište. To može značiti da dijete živi u dva doma, u dvije porodice, što takođe može biti u skladu sa djetetovim najboljim

interesom: dijete boravi i kod jednog i kod drugog roditelja ako na taj način dijete može nesmetano da funkcioniše i ako to za njega ne predstavlja velike zahtjeve i promjene.

Sporazum o zajedničkom vršenju roditeljskog prava pretpostavlja želju i sposobnost roditelja da o svemu zajednički odlučuju i da je takav sporazum u skladu sa najboljim interesom djeteta.

PREDNOSTI PORODIČNE MEDIJACIJE:

- odluke samostalno donose oni koji će živjeti u skladu sa postignutim dogovorom;
- samostalno donošenje realnih odluka koje uvažavaju potrebe svih članova porodice povećava vjerovatnoću ostvarivanja sporazuma;
- omogućava se nastavak porodičnih veza između djece i roditelja nakon sukoba/razvoda;
- razvija se trajna roditeljska saradnja zasnovana na zajedničkom interesu za dobrobit djece;
- medijacija uvažava porodičnu prošlost, ali ne produbljuje problem traženjem uzroka sukoba u prošlosti;
- medijacija je usmjerena na sadašnji problem i na rješenje koje će biti održivo i u budućnosti;
- medijacija podstiče zajedničku odgovornost za kvalitet života članova porodice;
- spor je moguće riješiti brzo i smanjiti troškove njegovog rješavanja;
- i kada se desi da se postigne djelimični sporazum ili se ne postigne sporazum, medijacija doprinosi da stranke jasnije vide situaciju, njihovom boljem međusobnom razumijevanju i komunikaciji i efikasnijem učešću u daljem rješavanju spora na sudu.

CENTAR ZA ALTERNATIVNO RJEŠAVANJE SPOROVA

Serdara Jola Piletića bb, Podgorica, Crna Gora

Tel/fax +382 20 265 359

E-mail: posredovanje@posredovanje.me

www.posredovanje.me

[f @centarzaalternativnorjesavanjeporova](https://www.facebook.com/centarzaalternativnorjesavanjeporova) [i @centarzaars](https://www.instagram.com/centarzaars)

**CENTAR ZA ALTERNATIVNO
RJEŠAVANJE SPOROVA**

MEDIJACIJA
U PORODIČNO - PRAVNIM SPOROVIMA

MEDIJACIJA U PORODIČNO - PRAVNIM SPOROVIMA

Rješavanje sukoba je sastavni dio života svakog čovjeka. Ako sukob ne možete da riješite sami, korisno je da potražite pomoć medijatora. Medijator je treća osoba koja je neutralna i nepristrasna, ne nudi rješenja već stvara uslove za zajednički razgovor sukobljenih strana u kojem je moguće pronaći rješenje, podjednako prihvatljivo za obje strane.

MEDIJACIJA U PORODIČNIM SPOROVIMA

Medijacija je primjeren i preporučen način rješavanja porodičnih sporova, uz pomoć trećeg, neutralnog, obučenog lica (Preporuka Savjeta Evrope iz 1998. godine br. R 98), pri čemu se posebno vodi računa o najboljem interesu djeteta.

Roditelji mogu da odluče da porodične sporove (razvod, vršenje roditeljskog prava, održavanje ličnih odnosa između djece i roditelja i drugih djetetovih srodnika, izdržavanje, podjela imovine) rješavaju postupkom medijacije – mirnim dogovorom o svim pitanjima koja su za njih i njihovo dijete važna. Postupak medijacije za postizanje sporazuma o posljedicama razvoda braka regulisan je Porodičnim zakonom Crne Gore („Službeni list RCG” broj 1/07 i „Službeni list CG” broj 53/16 i 76/20).

Medijacija je posebno preporučljiva metoda u rješavanju porodičnih sukoba zato što:

- porodični sporovi/sukobi utiču na sve članove porodice, posebno na najranjivije
- u porodičnim sporovima su pravna pitanja veoma isprepletena sa jakim emocijama
- porodični sporovi/sukobi uključuju osobe koje će biti u međusobnom odnosu i u budućnosti, jer su porodične veze neraskidive
- nerazriješeni i dugotrajni porodični sporovi mogu negativno uticati na djecu
- medijacija omogućava sporazumno rješavanje porodičnog spora, uređenje međusobnih prava i obaveza i buduće saradnje, bez utvrđivanja koja je strana u postupku u pravu.
- medijacija pruža dobru šansu za dalji život razvedenih roditelja - prvenstveno za dobar rast i razvoj njihovog djeteta jer čuva njihove lične i imovinske interese i porodične veze.

NAČELA POSTUPKA MEDIJACIJE:

SAGLASNOST: potpisivanje saglasnosti o učešću u postupku (prihvatanje Sporazuma o medijaciji, medijatora, načela, pravila komunikacije).

DOBOVOLJNOST: saglasnost mogu povući strane u sporu/konfliktu i medijator u svakoj fazi postupka.

POVJERLJIVOST: odnosi se na čitav postupak, informacije koje se razmijene na zajedničkim i odvojenim sastancima i na drugi način, kao i u odnosu na druge postupke, javnost.

NEPRISTRASNOST: medijator je objektivan, pruža pomoć u traženju rješenja koje je prihvatljivo za obje strane, ne nudi (nameće) rješenja.

JEDNAKOST: strane u postupku su jednako važne i imaju jednaku mogućnost učešća, zastupanja.

KOMPETENTNOST: medijatori su stručne, ugledne osobe, obučene za ovaj posao, njihov rad se supervizira (nadzire radi unapređenja stručnosti i kvaliteta rada).

FAZE POSTUPKA MEDIJACIJE U PORODIČNIM SPOROVIMA:

UVODNI ZAJEDNIČKI SASTANAK: predstavljanje, upoznavanje postupka medijacije, potpisivanje Sporazuma o medijaciji, strane u sporu predstavljaju problem i stavove, međusobno postavljaju pitanja, komentarišu.

ODVOJENI SASTANAK: predstavljanje svog viđenja spora/sukoba, svojih interesa, motiva, uz mogućnost da neke informacije ostanu povjerljive.

RAD NA SPORAZUMU/PORAVNANJU KROZ ODVOJENE/ZAJEDNIČKE SASTANKE: traženje odgovarajućeg rješenja, medijator podstiče obje strane da daju sugestije kako bi se došlo do zajedničkog rješenja-poravnanja.

ZAVRŠNI ZAJEDNIČKI SASTANAK: medijator sumira sve što je urađeno, bez obzira da li je bilo uspješno, a ako je bilo uspješno, pomaže u postizanju dogovora o detaljima poravnanja koje se zaključuje u pisanoj formi i dostavlja sudu.

ROK ZA OKONČANJE MEDIJACIJE

Postupak medijacije u porodično-pravnim sporovima mora se sprovesti u roku od 60 dana od dana početka postupka medijacije.

UČEŠĆE DJETETA U POSTUPKU MEDIJACIJE

Odluke u porodičnim sporovima pa i odluka o povjeravanju djeteta i načinu kontakta s roditeljem od kojeg je odvojeno (i njegovom rodbinom) treba da budu odluke koje donose odrasli (roditelji i stručnjaci) uz vođenje računa o potrebama i interesu djeteta. Odluka o direktnom uključivanju djeteta u postupak medijacije se donosi na osnovu saglasnosti oba roditelja i djeteta, a nakon procjene njihovih odnosa, sposobnosti i sigurnosti djeteta i pripreme i roditelja i djeteta za direktno učešće u postupku medijacije. U toku postupka, medijator može da obavi razgovor sa djetetom u vezi sa porodičnim odnosima koji se tiču djeteta, nakon što procijeni da je takav razgovor primjeren uzrastu i sposobnosti djeteta da shvati njegov značaj.

Kad je u postupku pred sudom u vezi sa porodičnim odnosima djetetu postavljeno lice za podršku u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi, medijator je dužan da to lice obavijesti o namjeri obavljanja razgovora sa djetetom.

POSLEDICE RAZVODA BRAKA KOJE SE ODNOSE NA ZAJEDNIČKU DJECU

Medijator usmjerava partnere da zajednički razmotre sve posljedice razvoda braka. Tako pomaže partnerima da sa što više sporazumijevanja i odgovornosti urede svoje lične i imovinske odnose. Takođe, medijator usmjerava partnere da razmisle i sporazumiju se o načinu na koji će brinuti o svojoj djeci nakon razvoda, posebno o roditeljskim obavezama i pravima prema djeci. Sve to doprinosi da se partneri ne razilaze neprijateljski i otvara mogućnost za roditeljsku saradnju koja stavlja dijete na prvo mjesto.

Ako postoji spremnost partnera da sarađuju u svim pitanjima koja su važna za njihovu djecu, manje će biti potrebe za intervencijom suda i centra za socijalni rad i za prinudno izvršenje odluka koje sud i centar za socijalni rad, u okviru svojih ovlašćenja, donesu.

VRŠENJE RODITELJSKOG PRAVA

Roditelji se mogu sporazumjeti da roditeljsko pravo vrše zajednički ili samostalno ili o tome odluku donosi sud, cijeneći najbolji interes djeteta.